

Kálló Marianna

Munkaruházati nyakkör eldolgozások és gallérok

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Munka- és védőruhák készítése

A követelménymodul száma: 1324-06 A tartalomazonosító száma és célcsoportja: SzT-008-30

MUNKARUHÁZATI NYAKKÖRÖK ÉS GALLÉROK CSOPORTOSÍTÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Munkavégzésünk közben – a munka jellegétől függően – különféle munkaruhákat használhatunk. Ezeknek a ruháknak a jellegét, alapanyagát, kivitelezési módját a munka jellege határozza meg. Ám ha formaruhában dolgozunk, a vállalat egyenruháját viseljük, mely a dolgozók számára egységes megjelenést biztosít, és tükrözheti is a cég arculatát.

A munkaruhák elkészítésénél figyelembe veszik a munka jellegét, a munkavégzés helyét és még az időjárási jellemzőket is. A szabadban dolgozók munkaruháinak kialakításánál figyelembe veszik, hogy nyári vagy téli viseletre készül-e a ruha.

A munkaruhák nyakkör eldolgozásainak és gallérjainak kialakítása során fontos szempont a külalak mellett a kényelem, a praktikum, és az időjárási viszonyoknak való megfelelés.

Vajon milyen nyakkör eldolgozások és gallérok felelnek meg az egyes munkaterületeken mindezen feltételeknek? Nézzük, hogyan csoportosíthatók az alkatrészek és technológiájuk a fenti feltételek alapján!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A nyakkörök eldolgozásának számos variációja létezik. A választást meghatározza a modell külleme, a munkavégzés jellege és az időjárási jellemzők is.

A munkaruhák csoportosítása:

A felhasználási cél szerint:

- Formaruhák
- Közöséges munkaruhák
- Védőruhák

A **formaruhákat** alapvetően az különbözteti meg a többi munkaruhától, hogy elsődleges céljuk az azonosítás, amelyben megjelenik a cég arculata. Fontos feladat a cég vagy márka reklámozása is. Így alapvető fontossággal bír e ruházatnál a megjelenés és az összehatás. A formaruha információkat árul el a cégről.

1. ábra. Formaruhák¹

A fenti képen formaruhákat látunk, melyek egy cég dolgozóinak változatos ruhatárát mutatják be számunkra. Mindkét nemnek elegáns és kényelmes viseletként szolgálnak a nadrágok, a nőknek a blúz és a kosztümkabát, a férfiaknak az ing és a zakó. Színükben, anyagukban jól látható az egységes megjelenés, az egy céghez tartozás, amit a formaruhák többek között hivatottak megjeleníteni.

A formaruha alkalmazása akkor szükséges,

- ha a dolgozók közvetlen kapcsolatban állnak az ügyfelekkel;
- ha fontos, hogy az ügyfelek megismerjék a cég alkalmazottait;
- ha a dolgozóknak fel kell tudni ismerni egymást a tömegben;
- ha a cég külsőleg is el akar határolódni más cégektől;
- ha a cég felkészülést, hozzáértést kíván sugározni a megjelenésével a kívülállók felé;
- ha a cég így akarja kifejezni a vállalat arculatát

A vállalati formaruha kialakításánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a munka jellege, körülményei;
- a vállalat színeinek, logójának megjelenítése;
- körültekintő tervezés a kialakításnál;
- jó minőségű alapanyagok választása

¹ Forrás: <http://www.munkaruha-formaruha.hu> (2010-10-09)

Felhasználási területük szerinti csoportosításuk:

- a szolgáltatás területén használt formaruhák (kereskedelem, vendéglátóipar, közlekedés)
- az üzleti életben használt hivatali/üzleti formaruhák (bankok, biztosítók, hivatalok)

A formaruhák jellegüket tekintve közel állnak az utcai viselethez, divatruházathoz. Ám az öltönyök, kosztümök, nadrágok, szoknyák, ingek, blúzok, mellények formájában mégsem a divatjegyek az elsődleges jellemzők, hanem a cég arculatának kifejezése modern, naprakész stílusban.

Közönséges munkaruházat alatt a kifejezetten munkahelyi használatra készített ruhadarabokat értjük. Ezek a dolgozók saját ruházatának a kiegészítésére, vagy annak védelmére szolgálnak. Emellett a munkaruházat egyértelműen jelöl egy-egy foglalkozást, például szakácsok, pincérek, kéményseprők, stb. A munkahely jellegétől függően különböző formákban jelennek meg: kétrészes munkaruhák, köpenyek, overallok, nadrágok, kabátok.

Funkcióját, kialakítását és kikészítését tekintve a munkaruházatnak elsősorban az adott tevékenység munkavégzési körülményeihez kell igazodnia. A munkaruháknak a munkavégzés körülményei által állított követelményeknek meg kell felelniük.

A munkaterületek sokfélesége sokféle és sokszínű munkaruha palettát eredményez. Tervezésüknél, kiválasztásuknál számos általános és speciális szempontot kell figyelembe venni. Általános szempontok a védelem, a megjelenés, komfort, cégarculat azonosítás, alapanyagok kiválasztása, tervezés. A speciális szempontokat a munkakörülmények sajátosságai határozzák meg.

2. ábra. Közönséges munkaruha²

² Forrás: <http://www.munkaruhadiszkont.hu> (2010-10-09)

A képen látható közönséges munkaruha egy szerelő munkaruha együttese. Nadrágból és húzózáras kabátból áll. Az öltöny alatt a munkás pólót visel, mely szintén a munkaruha öltözék része.

Védelem

A munkaruha a felhasználót elsősorban a munkájával kapcsolatos veszélyekkel szemben védi. Ilyenek a szennyeződések, a környezeti hatások (hideg, meleg, füst).

Megjelenés, komfort

Az esztétikus megjelenés pozitívan befolyásolhatja a dolgozó munkavégzését. A felhasználó a munkaruhát az egész munkaidő alatt viseli, így az hatással van a komfortérzetére.

Cégarculat, azonosítás

Sok cég számára fontos, hogy erősítse a vállalat identitását, arculatát, A formaruhákkal is biztosítja az azonosítást a cégen belül és az ügyfelek számára.

Ezek tehát a legfontosabb elvárások a munkaruhákkal szemben. Készítésüknél azonban mindig ki kell választani egy fontossági sorrendet. Ez a különböző munkaruháknál mindig más és más. Az ipari termelésnél például a védelem a legfontosabb szempont, a szolgáltatások esetében a cég arculatának megjelenítése és a dolgozók azonosítása.

Más szempontok is fontosak lehetnek ezek mellett a tervezés, kivitelezés során. Ilyenek például:

- a folytonosság (utánrendelések biztosítása)
- tartósság
- könnyű kezelhetőség

E szempontok alapján kell a munkaruhához alapanyagot választani, kialakítani a külsőt, meghatározni a stílust és a színeket.

Alapanyagok

A munkaruházat területén elsősorban a pamut és a poliészter, vagy a pamut–poliészter kevertszálas anyagok fordulnak elő. Ma a teljes munkaruha felhasználást tekintve a kevertszálas anyagok részaránya 75%. A legelterjedtebb összetétel a 65% poliészter–35% pamut változat. Mivel a szintetikus poliészter méret és formatartó, nem gyűrődik, jó a színtartása és a tartóssága, ezért közkedvelt alapanyag. Hátránya, hogy a nedvességfelvevő képessége kicsi. A pamuté ezzel szemben rendkívül nagy. Emellett nagymértékű a zsugorodása és nagyon gyűrődik. Gyenge a színtartósága, és a tartóssága is. Így a pamut–poliészter kevertszálas változatuk rendkívül jó tulajdonságokkal bír. Így a belőlük készült munkaruhák forma- és színtartóak, kopásállóak, hosszú élettartamúak és könnyen kezelhetőek.

A keverés által meghatározott fizikai tulajdonságok mellett érdemes még más szempontokat is figyelembe venni. Ezek a textília súlya (g/m^2), a kötésminta (vászon, sávoly, stb.), a kikészítés módja (formatartó, csiszolt, impregnált, stb.)

A **védőruha** elsődleges feladata viselőjük biztonságának, egészségének védelme, a speciális munkakörülmények által támasztott követelményeknek való megfelelés. A védelem fokát nemzetközi és hazai szabványok írják elő. Az egyes védőruháknak ezeknek meg kell felelniük.

3. ábra. Védőruha³

A képen látható védő öltözet védelmet nyújt a dolgozónak például a vegyszerekkel szemben. Megakadályozza a vegyszerek bőrre vagy ruházatra kerülését. Az öltözetet megfelelő lábbeli egészíti ki, és használható hozzá kesztyű és az overalon található kapucni is.

A védőruha kiválasztásának szempontjai a következők:

A legfontosabb szempont az ember vagy a termék védelme. Meg kell határozni a potenciális veszélyforrásokat, és ezeknek megfelelően kell a védőruhákat kialakítani.

Alapanyagok

A védőruha alapanyagok különféle speciális védelmi képességekkel rendelkeznek. Az alapanyagokat a meghatározott EN normára minősíteni kell. A norma részletesen tartalmazza az alapanyagra és a konfekcionált termékre vonatkozó követelményeket.

A leggyakrabban használt védőruha fajták:

- MSZ EN 471: 2003 Jó láthatóságot biztosító védőruházat;

³ Forrás: <http://www.komedic.hu> (2010-10-09)

- MSZ EN 531: 2000, MSZ EN 470-1 Proban lángmentes ruházat;
- MSZ EN 1149-3: 2004 Antisztatikus ruházat;
- MSZ EN 368: 1995 Vegyszerálló védőruházat;
- "Bioguard" Antibakteriális védőruha

Munkaruházati nyakkör eldolgozások és gallérok csoportosítása:

A kivitelezés módja szerint:

- Gallér nélküli
 - Passzéval eldolgozott nyakkör;
 - Rolni pánttal eldolgozott nyakkör;
 - Formára szabott nyakkör szegőpánttal eldolgozott nyakkör.
- Galléros
 - Inggalléros modellek;
 - Állógalléros modellek;
 - Sálgalléros modellek;
 - Kihajtós galléros modellek.

Passzés megoldással találkozhatunk pólókon vagy pulóvereken (eladók, szerelők, benzinkutasok, sofőrök, stb.). A női pólókon szívesen alkalmaznak rolni pántos nyakkör eldolgozást (fodrászok, kozmetikusok, stb.).

Gallér nélküli változatokkal találkozhatunk a női munkaköpenyek (nővérek, eladónők, fodrászok, kozmetikusok, technikai dolgozók, stb.) esetében, amikor formára szabott pánttal dolgozzuk el a nyakkört. A mellények esetében is találkozhatunk ezzel a kivitellel (pincérek, szállodai alkalmazottak, stb.)

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Egyéni gyűjtőmunka keretében keressen a környezetében élő felnőttek ruhatárában munkaruhákat, és figyelmesen vizsgálja meg azok nyakkör eldolgozási módjait!
2. Válasszon egyet a gyűjtött munkaruhák közül, és ábrázolja gallérjának és a gallér felvarrásának nézeti képét és metszeti ábráját!
3. Tanára irányításával csoportosan beszéljék meg a gyűjtött munkaruha gallérok technológiáját!

Megoldás

1. Tanára irányításával végezze a feladatot! A csoporton belül sokféle megoldás lehetséges.
2. Önálló munkával végezze a feladatot, használja eddig tanult ismereteit!

3. Tanára irányításával végezzék a megbeszélést!

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A munkaruhák nyakkörinek és gallérjainak kialakításakor mely szempontokat kell maradéktalanul figyelembe venni?

2. feladat

Mit értünk közösleges munkaruházat alatt?

3. feladat

Csoportosítsa a munkaruhákon előforduló nyakkör eldolgozási módokat a kivitelezés módja szerint!

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A munkaruhák nyakkör eldolgozásainak és gallérjainak kialakítása során fontos szempont a külalak mellett a kényelem, a praktikum, és az időjárési viszonyoknak való megfelelés.

2. feladat

Közönséges munkaruházat alatt a kifejezetten munkahelyi használatra készített ruhadarabokat értjük. Ezek a dolgozók saját ruházatának a kiegészítésére, vagy annak védelmére szolgálnak. Emellett a munkaruházat egyértelműen jelöl egy-egy foglalkozást, például szakácsok, pincérek, kéményseprők, stb. A munkahely jellegétől függően különböző formákban jelennek meg: kétrészes munkaruhák, köpenyek, overallok, nadrágok, kabátok.

3. feladat

Munkaruházati nyakkör eldolgozások és gallérok csoportosítása:

A kivitelezés módja szerint:

- Gallér nélküli
 - Passzéval eldolgozott
 - Rolni pánttal eldolgozott
 - Formára szabott nyakkör szegőpánttal eldolgozott
- Galléros
 - Inggalléros
 - Állógalléros
 - Sálgalléros
 - Kihajtós galléros

GALLÉR NÉLKÜLI NYAKKÖRÖK ELDOLGOZÁSA, GALLÉROK KÉSZÍTÉSE, FELVARRÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Bizonyos munkaruhák esetében nem készítünk gallért, hanem valamilyen más technológia segítségével dolgozzuk el a nyakkört, mert munkavégzés közben zavaró lehet. Vajon mik lehetnek azok a megoldások, melyeket ilyen esetekben választhatunk?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A kivitelezés módja szerint a gallér nélküli nyakkörökön a következő megoldások fordulhatnak elő:

GALLÉR NÉLKÜLI MEGOLDÁSOK

- Passzéval eldolgozott nyakkör;
- Rolni pánttal eldolgozott nyakkör;
- Formára szabott nyakkör szegőpánttal eldolgozott nyakkör.

1. Passzéval készülő nyakkör

A passzéval eldolgozott nyakkör nagyon elterjedt megoldás a női és férfi felsőruházati, illetve munkaruházati modellek körében. Kényelmes viselet, amelletts tetszetős és egyszerűen le- és felvehető a passzéval készített modell. A női és férfi ruházati darabokon egyaránt megtalálható. Készülhet az alapanyag színével azonos színben, vagy attól lényegesen eltérő változatban is. Nem ritkán a passzé is hosszanti vagy keresztirányú csíkokkal mintázott, színes, vagy az alapanyag színével harmonizáló. A megjelenés változatainak csak a kötési lehetőségek korlátai szabhatnak határt.

A passzék körkötéssel előállított, rugalmas kivitelű, bordázott szövésű, kevertszálas textíliák. Elsősorban a felsőruházati nyakkörök és ujjvégződéslek lezárásához használják őket, de találkozhatunk velük kismama modelleken is, a derékrészen széles kivitelben. Gyermekeuhákon nagyon közkedvelt, használatával egyszerűsödik az öltözés, a gyerekek is szívesen használnak passzések modelleket.

A munkaruhák közül a pólók, pulóverek nyaka készülhet így. Hétköznapi viselet, ha nem szükséges feltétlenül elegáns megjelenés, szívesen alkalmazzák munkaruha modelleken.

4. ábra. Póló passzés nyakkörrel⁴

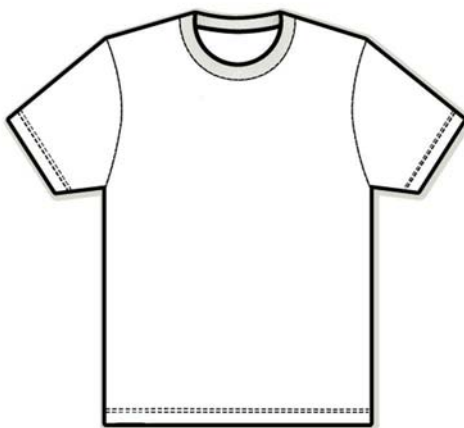
A képen látható női modell elegáns megjelenést biztosít, bár passzéval dolgozták el a nyakkört és az ujjak alját is. De a színválasztás, a forma kialakítása mégis elegáns megjelenést eredményezett. Az elütő színű nyakkör és ujjvég lezárások tetszetőssé, izgalmassá teszik a modellt. Sima és cégnévvel ellátott változatban is készítenek belőlük a cég dolgozói számára.

A passzéval készülő modellek elkészítése is egyszerű, csakúgy, mint a használatuk.

Kerek nyakkör esetében a passzét általában egyenesre szabják, a nyakkör méretének körülbelül 2/3-ára. Végtelenítik, majd kinyújtva varrják fel a nyakkörre. Szögletes, vagy V alakú nyakkör esetében azonban a passzé formája követi a nyakkörét, csak kisebb méretű, hogy a nyakkört szépen be lehessen dolgozni alá. Így fekszik be a passzé szépen a nyakkörbe, így nem áll el.

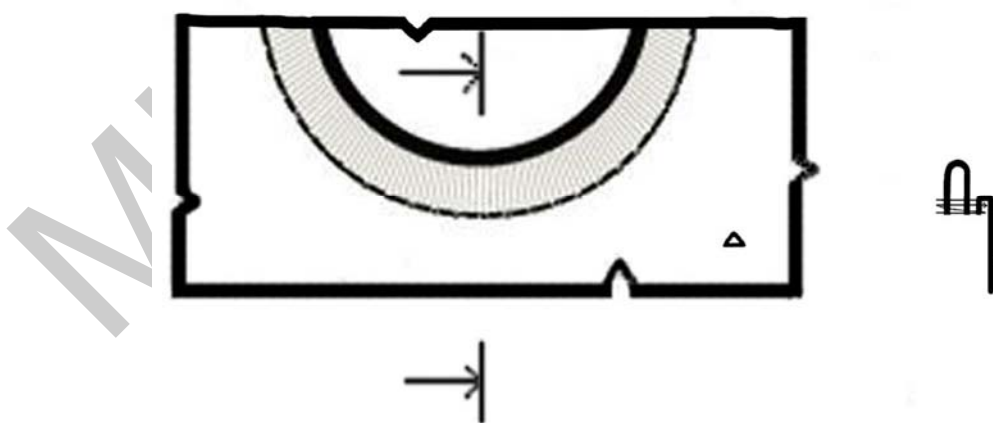
⁴ Forrás: <http://www.bladereklam.info> (2010-10-09)

1. Passzéval eldolgozott nyakkör készítésének technológiája

5. ábra. Munkaruha póló passzéval készülő nyakkörrel⁵

A képen férfi munkás póló gyártmányrajza látható. Rövid ujjakkal, passzés nyakkörrel készül. Összeállításához és a passzé felvarrásához négyfonalas biztonsági varratú szegvevarrógépet használunk, aljának és az ujj aljainak a felvarrására pedig három fonalas alulfedő varrógépet.

A következő ábrán kerek nyakkörrel készülő pólót láthatunk. A férfi pólók nyakkörei rendszerint kerek vagy V alakú nyakkörrel készülnek.

6. ábra. Passzéval készülő nyakkör nézeti és metszeti képe⁶

⁵ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010–10–16)

Műveleti sorrend:

- Passzé végtelenítése;
- Passzé félbehajtása színoldallal kifelé;
- Passzé illesztése a nyakkörre színt színnel szembe fordítva, elejeközéphez és hátközéphez illesztve a passzé felezőpontjait;
- Passzé felvarrása a nyakkörre négy fonalas biztonsági varrattal a passzé felől
- Varrat egy oldalra vasalása a póló testrésze felé

A modellek azonban nagyon változatosak, és nem ritkán készítenek szögletes vagy V alakú nyakkörrel készülő darabokat. Lásd 7. ábra. Készítésük technológiája megegyezik a kerek nyakú változattal, csupán formájukban térnek el.

Sok esetben alkalmazzák azt a technológiai megoldást, hogy a passzé négy fonallal történő felvarrása után a varratot még alulfedő vagy felülfedő, esetleg alul–felül fedő varrattal díszítik.

A férfiak számára készülő modelleknél találkozhatunk olyan kivittel is, hogy a nyakkör hátsó részére még egy keskeny szegőpánt is kerül, erősítés céljából.

7. ábra. V nyakú póló⁷

2. Rolni pánttal készülő nyakkör

⁶ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010–10–16)

⁷ Forrás: <http://www.playboy.fanklub.hu> (2010–10–09)

A női pólókon igen változatos technológiai megoldásokat találhatunk. Ezek közé tartozik a rolni pántos megoldás is, melyre a 8. ábrán láthatunk példát.

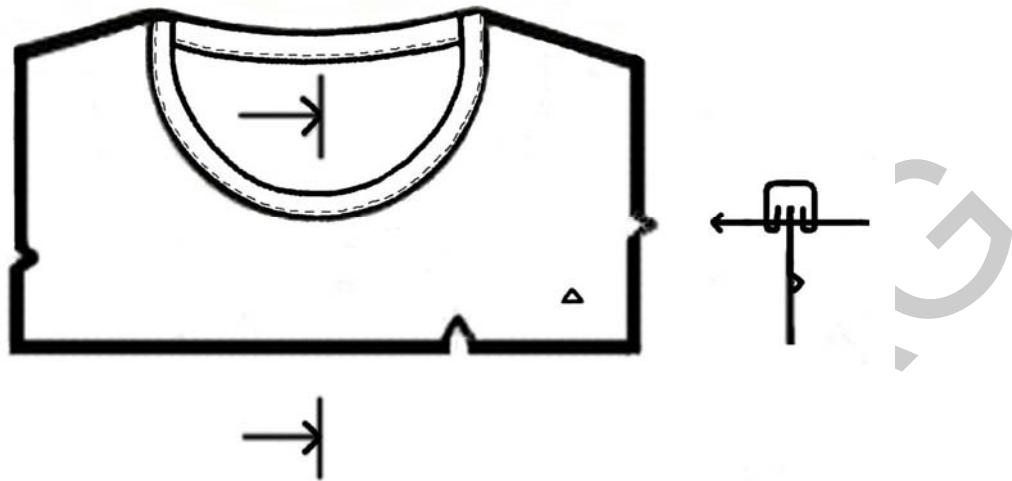
8. ábra. Rolni pántos nyakkör megoldás⁸

A rolni pántos kivitelezés nagyon mutatós, és elkészítése is egyszerű, mert apparát használatával egy varrattal felvarrható a nyakkörre. Az apparát egy hajtogató készülék, mely négyrét hajtja a pántot, ami közé a póló nyakkörét vezetik, és így juttatja a tű elé a textíliát.

A rolni pántos nyakkör eldolgozási módot a 9. ábra mutatja.

⁸ Forrás: <http://www.snappy.hu> (2010-10-09)

2. Rolni pánttal készülő nyakkör készítésének technológiája

9. ábra. Rolni pántos nyakkör eldolgozásának nézeti és metszeti képe⁹

Műveleti sorrend:

- Jobb vállvonal összevarrása színt színnel szembe fordítva;
- Rolni pánt felvarrása a nyitott nyakkörre a színoldal felől, apparát segítségével;
- Bal vállvonal összevarrása színt színnel szembe fordítva;
- Varrat végének letűzése a háta felé a rolni pánt szélességében, 0,5 cm-es tűzésszélességgel.

3. Formára szabott pánttal készülő nyakkör

A női pólók, blúzok, köpenyek, mellények, de gallér nélküli blézerek nyakkörét is eldolgozhatjuk formára szabott szegő pánttal, de a férfi mellények esetében is alkalmazhatjuk ezt a technológiai megoldást.

A szegő pántokat pontosan a nyakkör formájával megegyezően kell kiszabni. A pántokat mindig meg kell erősíteni ragasztó bevonatos közbéléssel, a nyakkör elnyúlásának megakadályozása érdekében. A nyakkört ezen felül 1,0 cm széles ragasztós közbéléssel is megerősítik, hogy a megmunkálás kezdetétől a végfelhasználáson át megtartsa formáját.

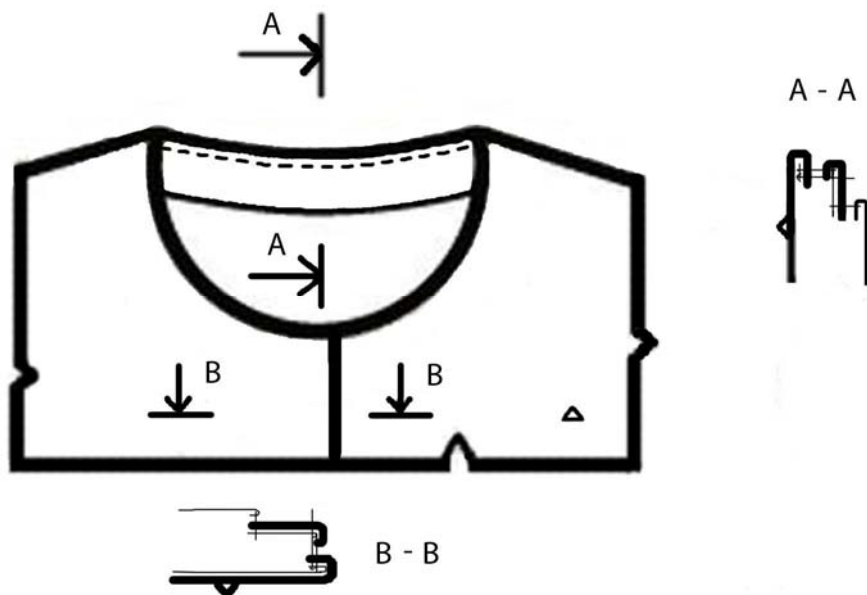
Szegő pánttal eldolgozott nyakkört láthatunk a 10. ábrán lévő bocskai kabáton.

⁹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010–10–16)

10. ábra. Szegő pánttal eldolgozott nyakkör¹⁰

3. Formára szabott szegőpánttal eldolgozott nyakkör készítésének technológiája bélelt formaruhán

11. ábra. Formára szabott pánttal készülő nyakkör nézeti és metszeti képe¹¹

Műveleti sorrend:

¹⁰ Forrás: <http://www.heviz.olx.hu> (2010-10-16)

¹¹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-16)

- Eleje és háta nyakkör szegők, eleje és eleje alátét megerősítése ragasztó bevonatos közbéléssel, eleje és háta nyakkör megerősítése 1,0 cm széles lánc irányban szabott ragasztó bevonatos közbéléssel;
- Elejeszél és eleje vállak megerősítése 1,0 cm széles lánc irányban szabott ragasztó bevonatos közbéléssel;
- Eleje és háta nyakkör szegők összevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélességek szétvasalása;
- Eleje alátét felvarrása az elejére, eleje alátét varrásszélességének csökkentése 0,5 cm-esre;
- Varrásszélesség rátűzése az eleje alátétre 0,5 cm széles tűzésszélességgel;
- Vállak összevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, háta vállakat enyhén rátartva az eleje vállakra, varrásszélességek szétvasalása;
- Nyakkör szegők eleje alátétéhez varrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélesség az eleje oldala felé vasalása;
- Nyakkör szegők felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel;
- Nyakkör szegő varrásszélességének csökkentése 0,5 cm-esre;
- Varrásszélesség rátűzése a nyakkör szegőre 0,5 cm széles tűzésszélességgel;
- Kabát bélelése: bélés bevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélesség bélés felé vasalása

Ha a nyakkör gallér nélkül készül, és a nyakkivágás nem kerek formájú, akkor is formára szabjuk az alkatrészeket, hiszen ekkor az eleje alátéttel dolgozzuk el az elejeszélét. Erre láthatunk példát a következő ábrán. Elkészítésének technológiája az fent ismertetett módon történik.

12. ábra. Gallér nélküli női blézer¹²

¹² Forrás: <http://www.vargas.hu> (2010-10-09)

GALLÉROS MEGOLDÁSOK

A különféle gallérokkal ellátott munka- vagy formaruhák igen nagy választékban fordulnak elő. A gallérok széles palettája változatossá teszi a férfi és női modelleket egyaránt. Nézzük, melyek a leggyakrabban előforduló gallérmegoldások!

- Inggalléros munkaruha
- Állógalléros munkaruha
- Sálgalléros munkaruha
- Kihajtós galléros munkaruha

Gallérok egyaránt előfordulnak ingeken, blúzokon, zakókon, kosztüm kabátokon, és munkáskabátokon is. Kivitelezésükben mutatkoznak meg az alapvető különbségek.

1. Inggalléros munkaruha

Az egyik leggyakoribb gallérmegoldás az inggallér. A nevében is benne van, hogy ingek készítésénél használjuk őket. Többféle technológiai megoldással készülhetnek, ezek a külön szabott inggallér, az egybe szabott inggallér, a szögletes állórésszel készülő inggallér vagy a kerekített állórésszel készülő inggallér, hagyományos, vagy előre tűzött technológiával készülő inggallér. Ezek közül a leggyakoribb, a legelegánsabb, és leginkább a nyakhoz simuló a szögletes, előre tűzött technológiával készülő külön szabott inggallér.

13. ábra. Inggallérok¹³

1. Inggalléros munkaruha készítésének technológiája

Inggalléros férfi ing gyártmányrajzát láthatjuk a következő ábrán.

¹³ Forrás: www.vargas.hu (2010–10–09)

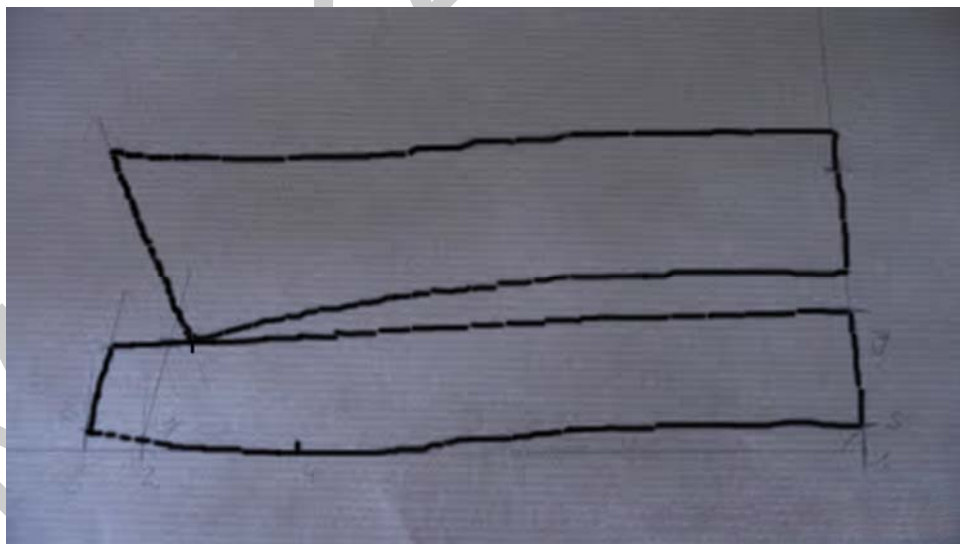

14. ábra. Inggalléros férfi ing gyártmányrajza¹⁴

A külön szabott inggallér a következő alkatrészekből áll:

- Gallér állórész 2 db + 1 db ragasztó bevonatos közbélés;
- Felső gallér fekvőrész 1 db + 1 db ragasztó bevonatos közbélés;
- Alsó gallér fekvőrész 1 db.

A gallér szabásmintájának szerkesztését a 15. ábrán láthatjuk. Jól látszik, hogy a gallér két külön alkatrészből tevődik össze: az álló és a fekvő részből.

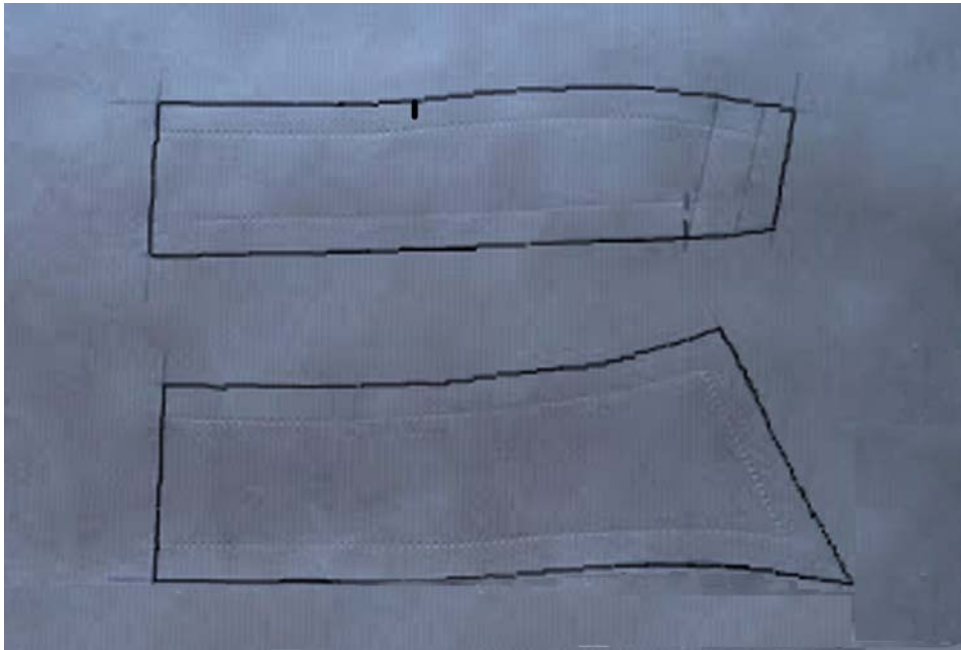
15. ábra. Külön szabott inggallér alkatrészeinek szerkesztése¹⁵

¹⁴ Forrás: <http://www.varrohaz.hu> (2010-10-09)

¹⁵ Forrás: <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com> (2010-10-17)

A gallér készítésének lépéseit a következő képeken követhetjük nyomon:

A megszerkesztett alapmintából úgy lesz szabásminta, ha körben rámérjük az 1,0 cm-es varrásszélességet. Ezt szemlélteti a következő ábra.

16. ábra. Inggallér szabásmintája¹⁶

A szabásminták alapján szabják az alapanyagból a termék alkatrészeit. A felső gallér fekvő részét minden esetben megerősítik ragasztó bevonatos közbéléssel, és az állórész felső gallér felé eső részét is.

Műveleti sorrend:

- Gallér fekvő részének összevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, színt színnel szembe fordítva, jelölő minta segítségével;
- Varrásszélességek csökkentése a sarkokban, és körben az alsó gallérból 0,5 cm-esre;
- Gallér kifordítása, részvasalása 0,1 cm-es szegélyt képezve az alsógallér felé;
- Gallér körbetűzése 0,5 cm-es tűzésszélességgel, önellenőrzés: gallér két oldalának összemérése, szimmetria ellenőrzése;
- Gallér nyitott részének összerögzítése 0,5 cm-es segédvarrattal (ld. 17. ábra);

¹⁶ Forrás: <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com> (2010-10-17)

17. ábra. Fekvőrész elkészítése¹⁷

- Ragasztós közbéléssel megerősített állórész nyakkör részénél 1,0 cm felvasalása és letűzése 0,7 cm-es tűzésszélességgel;
- Ragasztós közbéléssel erősített állórész illesztése a felső gallér középvonalához, színt színnel szembe fordítva, felvarrása 0,5 cm-es segédtűzéssel;
- Másik állórész illesztése színt színnel szembe fordítva, felvarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel (ld. 18. ábra);

18. ábra. Állórészek felvarrása a fekvőrészre¹⁸

- Varrásszélességek csökkentése a sarkokban, kifordítás, szimmetria ellenőrzése, részvasalás
- Gallér felvarrás a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel a színoldal felől, az alsó gallér állórészének középvonalát egyeztetve a hátközép illesztési pontjával;
- Varrásszélesség gallérba fordítása, a sarkoknál 0,7 cm-esre csökkenve;
- Az előre tűzött állórész ráfordítása a gallér felvarrására, eltakarva azt, és letűzése 0,2 cm-es tűzésszélességgel;

¹⁷ Forrás: <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com> (2010-10-17)

¹⁸ Forrás: <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com> (2010-10-17)

- Gallér állórészének körbetűzése 0,5 cm-es tűzésszélességgel, részvasalás

19. ábra. Előre tűzött inggallér felvarrás a nyakkörre¹⁹

2. Állógalléros munkaruha

A másik leggyakoribb gallértípus az állógallér. Elegáns megjelenésű, és kényelmes megoldás a munkavégzés során. Állógallért láthatunk a 20. ábrán.

20. ábra. Állógalléros szakácskabát²⁰

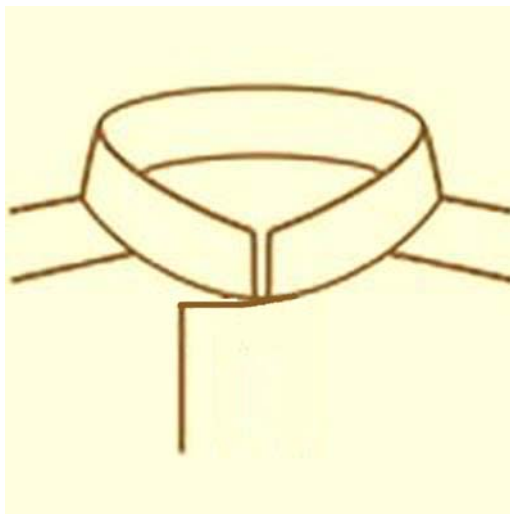
¹⁹ Forrás: <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com> (2010-10-17)

²⁰ Forrás: <http://www.vargas.hu> (2010-10-09)

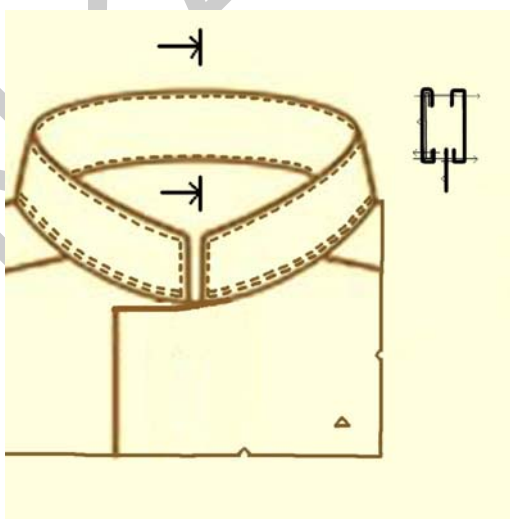
Az állógallérok készítésének technológiája is többféle lehet, és nagyban hasonlítanak a fent bemutatott inggallérokhoz. Csupán annyi a különbség köztük, hogy az állógallérba nem helyezünk fekvő rész, illetve a ragasztós közbéléssel megerősített gallérrész kerül kívülre, de készítésük technológiája teljesen ugyanaz lehet, mint az inggalléroké.

2. Állógalléros munkaruha készítésének technológiája

Állógallér gyártmányrajzát láthatjuk a következő ábrán.

21. ábra. Állógallér gyártmányrajza²¹

22. ábra. Előre tűzött állógallér nézeti és metszeti ábrája²²

²¹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-16)

²² Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

Műveleti sorrend:

- Ragasztó bevonatos közbéléssel megerősített gallérrész nyakkör felőli részéből 1,0 cm bevasalása és letűzése 0,7 cm-es tűzésszélességgel;
- Gallérok összevarrása színt színnel szembe fordítva, 1,0 cm-es varrásszélességgel jelölőminta segítségével;
- Varrásszélességek csökkentése a sarkokban, kifordítás, szimmetria ellenőrzése, részvasalás
- A nem megerősített gallérrész felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel a fonákoldal felől, középvonalát egyeztetve a hátközép illesztési pontjával;
- Varrásszélesség gallérba fordítása, a sarkoknál 0,7 cm-esre csökkenve;
- Az előre tűzött állórész ráfordítása a színoldalra, gallér felvarrásának takarásával, és letűzése 0,2 cm-es tűzésszélességgel;
- Állógallér körbetűzése 0,5 cm-es tűzésszélességgel, részvasalás

3. Sálgalléros munkaruha

Sálgallérral női ruhákon, blúzokon, blézereken, kabátokon találkozhatunk. Nagyon tetszetős és nőies gallér megoldás.

Sálgalléros női blúzt láthatunk a következő ábrán.

23. ábra. Sálgalléros női blúz²³

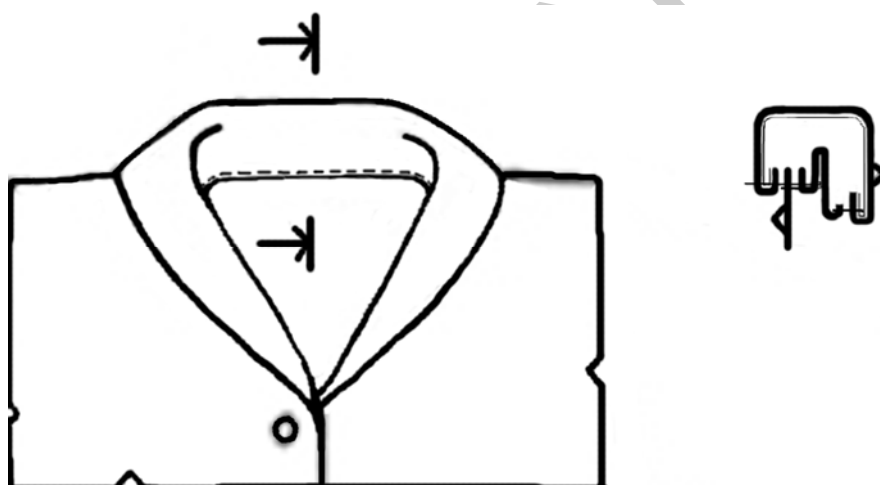
3. Sálgalléros munkaruha készítésének technológiája

A következő ábrán egy sálgalléros női blúz gyártmányrajzát láthatjuk.

²³ Forrás: <http://www.energy.hu> (2010-10-09)

24. ábra. Sálgalléros női blúz gyártmányrajza²⁴

25. ábra. Sálgalléros női blúz nézeti és metszeti képe²⁵

Műveleti sorrend:

- Alsó gallér felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélesség felfelé vasalása;
- A ragasztó bevonatos közbéléssel megerősített eleje alátéttel egybeszabott felső gallér felvarrás az elejesélre és folytatólagosan az alsó gallérra 1,0 cm-es varrásszélességgel, jelölő minta segítségével;

²⁴ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

²⁵ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

- Elejeszél és gallér részvasalása, 0,1 cm-es szegélyt képezve az eleje és az alsó gallér felé;
- Felső gallér háta nyakkörhöz eső részén 1,0 cm behajtása, és a háta nyakkörre tűzése 0,2 cm-es tűzésszélességgel, a felvarrás vonalát eltakarva;
- Eleje alátét vállrészeinek rögzítése a vállak varrásszélességeihez;
- Gallér részvasalása

4. Kihajtos galléros munkaruha

A női blézerek, férfi zakók vagy kabátoknál a kihajtos gallér a legelterjedtebb gallérforma. Elegáns, tetszetős és kényelmes viselet.

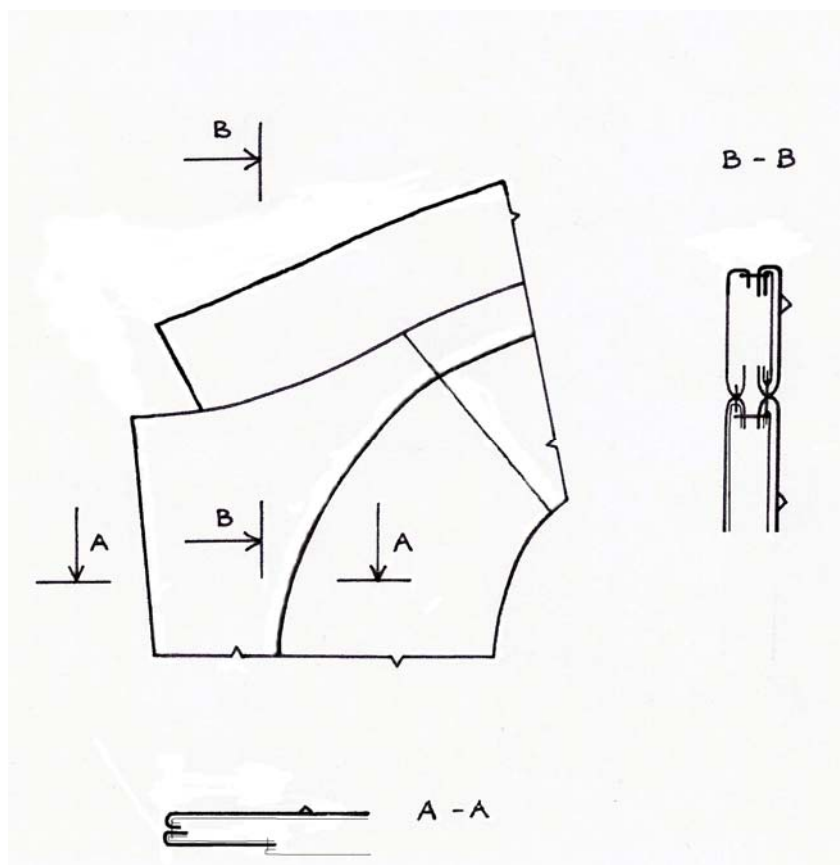
Kihajtos gallért láthatunk a 26. ábrán.

26. ábra. Kihajtó galléros blézer²⁶

²⁶ Forrás: <http://www.vargas.hu> (2010-10-09)

4. Kihajtó galléros munkaruha készítésének technológiája

27. ábra. Kihajtos gallér nézeti és metszeti képe²⁷Műveleti sorrend:

- Alsó és felső gallér összevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, jelölőminta segítségével;
- Alsó gallér varrásszélességének csökkentése 0,5 cm-esre, gallér részvasalása, 0,1 cm-es szegélyt képezve az alsó gallér felé;
- Vállak összevarrása és eleje alátét felvarrása az elejére 1,0 cm-es varrásszélességgel;
- Vállak szétvasalása, elejeszél részvasalása 0,1 cm-es szegélyt képezve a felső gomblyuk helye fölött az eleje felé;
- Háta nyakkör szegő felvarrása az eleje alátét vállrészére 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélességek szétvasalása;
- Gallér felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel, alsó gallér középvonalát a hátközépvonalhoz illesztve, varrásszélesség szétvasalása;
- A szétvasalt varrásszélességek összerögzítése 0,5 cm-es segédvarrattal;
- Gallér részvasalása;

²⁷ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

- Bélés bevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, részvasalás

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Vizsgálódjon a környezetében található munkaruhák különféle nyakkör megoldásairól! Megfigyeléseiről készítsen jegyzetet!
2. Tanára irányításával a tanműhelyben készítsenek különféle gallér nélküli nyakkör eldolgozásokat!
3. Tanára irányításával a tanműhelyben készítsenek különféle gallérokat és varrják fel azokat a nyakkörökre!

Megoldások

1. Többféle megoldás elfogadható.
2. Tanára vezetésével végezzék a feladatot!
3. Tanára vezetésével végezzék a feladatot!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Csoportosítsa a gallér nélküli nyakkör megoldásokat, és illusztrálja azokat egy-egy példával (nézeti kép és metszeti ábra)!

A large rectangular box with a yellow border, intended for drawing a perspective view of a collarless necktie solution. A horizontal line is drawn near the top of the box. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the box.

A large rectangular box with a yellow border, intended for drawing a cross-section view of a collarless necktie solution. A horizontal line is drawn near the top of the box. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the box.

2. feladat

Soroljon fel 10 példát a formára szabott nyakkör szegőkkel eldolgozott munkaruhákra!

3. feladat

Egészítse ki a mondatot!

A passzékelőállított, rugalmas kivitelű,szövésű, kevertszálas textíliák. Elsősorban a felsőruházatiéslezárásához használják őket, de találkozhatunk velük kismama modelleken is, a derékrészen széles kivitelben. Gyermekruhákban nagyon közkedvelt, használatával....., a gyerekek is szívesen használnak passzés modelleket.

4. feladat

Készítse el az ábrán látható modell gallérjának és annak felvarrásának nézeti képét és metszeti ábráját!

28. ábra. Sálgalléros női blúz²⁸

5. feladat

Írja le a külön szabott inggallér készítésének és felvarrásának műveleti sorrendjét!

²⁸ Forrás: <http://www.energy.hu> (2010-10-09)

MUNKANYAG

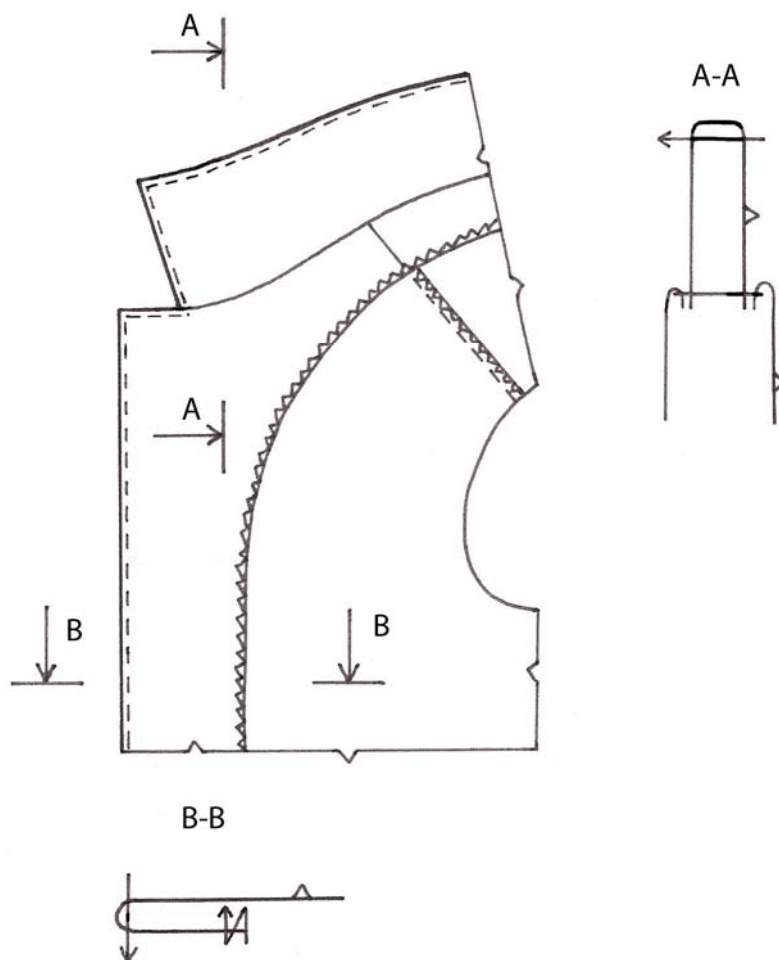
MEGOLDÁSOK

1. feladat

Gallér nélküli megoldások

- Passzéval eldolgozott nyakkör;
- Rolni pánttal eldolgozott nyakkör;
- Formára szabott nyakkör szegőpánttal eldolgozott nyakkör.

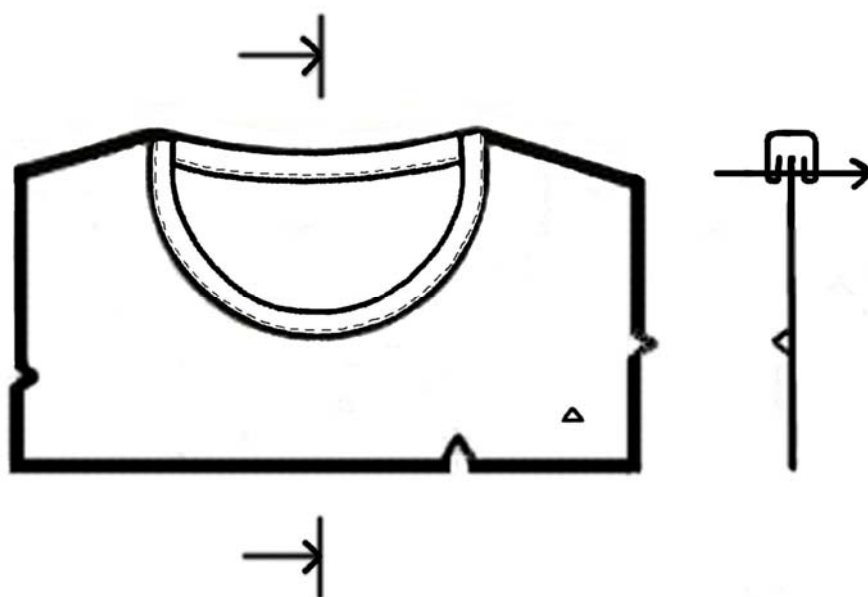
Passzéval eldolgozott nyakkör

29. ábra. Gallér nélküli nyakkör²⁹

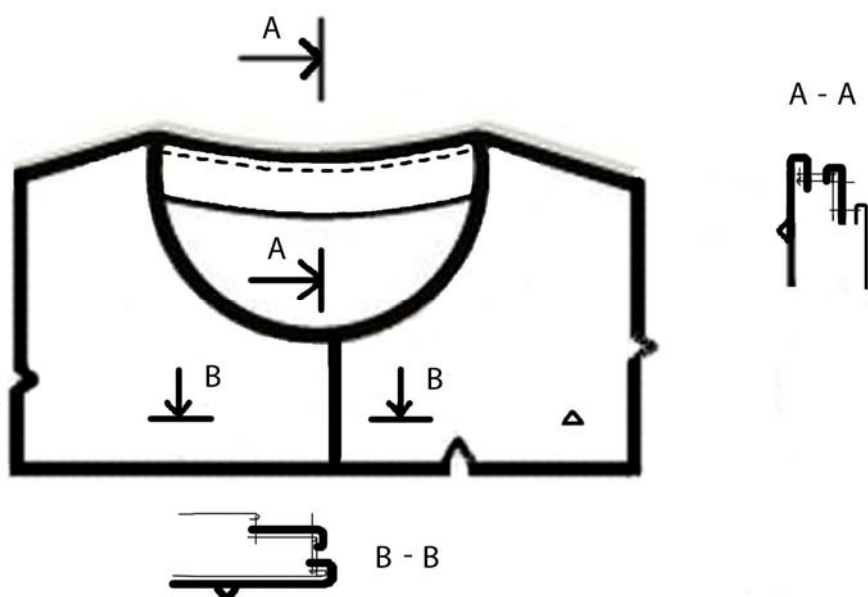
Rolní pánttal eldolgozott nyakkör

²⁹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

30. ábra. Gallér nélküli nyakkör³⁰

Formára szabott szegő pánttal eldolgozott nyakkör

31. ábra. Gallér nélküli nyakkör³¹

³⁰ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

Formára szabott nyakkör szegőkkel eldolgozott nyakkörök:

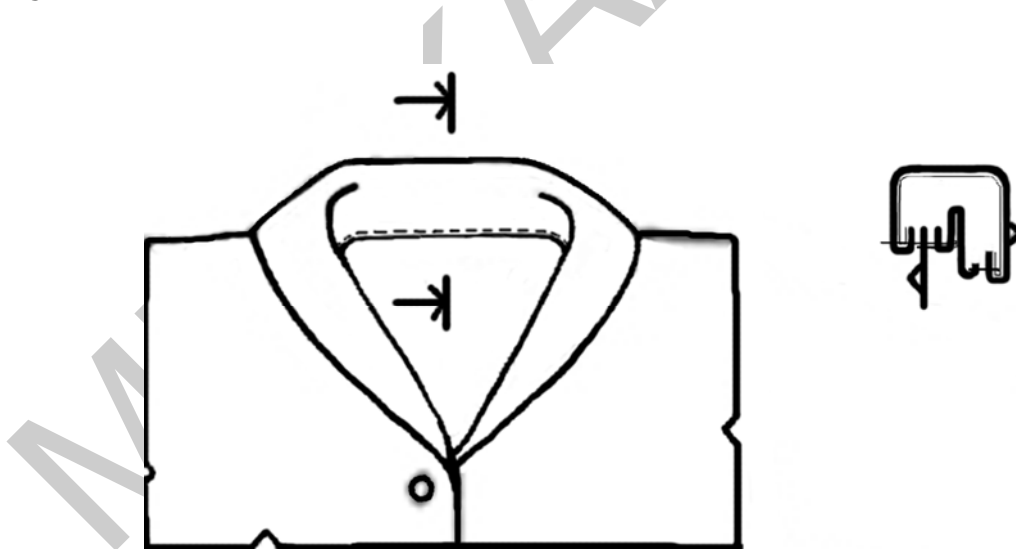
- Pincér mellény
- Autószerelők pólója
- Gallér nélküli női blézer
- Férfi pulóver
- Női munkaköpeny
- Kozmetikai kisruha
- Tunika
- Nővér köpeny
- Felszolgáló top
- Fodrász köpeny

3. feladat

A passzék **körkötéssel** előállított, rugalmas kivitelű, **bordázott** szövésű, kevertszálas textíliák. Elsősorban a felsőruházati **nyakkörök** és **ujjvégződés**ek lezárásához használják őket, de találkozhatunk velük kismama modelleken is, a derékrészen széles kivitelben. Gyermekruhákon nagyon közkedvelt, használatával **egyszerűsödik az öltözés**, a gyerekek is szívesen használnak passzés modelleket.

4. feladat

Sálgalléros női blúz nézeti és metszeti képe

32. ábra. Sálgalléros női blúz nézeti képe és metszeti ábrája³²

³¹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010–10–17)

³² Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010–10–17)

Külön szabott inggallér készítése és felvarrása

Műveleti sorrend:

- Gallér fekvő részének összevarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, színt színnel szembe fordítva, jelölő minta segítségével;
- Varrásszélességek csökkentése a sarkokban, és körben az alsó gallérból 0,5 cm-esre;
- Gallér kifordítása, részvasalása 0,1 cm-es szegélyt képezve az alsógallér felé;
- Gallér körbetűzése 0,5 cm-es tűzésszélességgel, önellenőrzés: gallér két oldalának összemérése, szimmetria ellenőrzése;
- Gallér nyitott részének összerögzítése 0,5 cm-es segédvarrattal;
- Ragasztós közbéléssel megerősített állórész nyakkör részénél 1,0 cm felvasalása és letűzése 0,7 cm-es tűzésszélességgel;
- Ragasztós közbéléssel erősített állórész illesztése a felső gallér középvonalához, színt színnel szembe fordítva, felvarrása 0,5 cm-es segédtűzéssel;
- Másik állórész illesztése színt színnel szembe fordítva, felvarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel;
- Varrásszélességek csökkentése a sarkokban, kifordítás, szimmetria ellenőrzése, részvasalás
- Gallér felvarrás a nyakköre 1,0 cm-es varrásszélességgel a színoldal felől, az alsó gallér állórészének középvonalát egyeztetve a hátközép illesztési pontjával;
- Varrásszélesség gallérba fordítása, a sarkoknál 0,7 cm-esre csökkenve;
- Az előre tűzött állórész ráfordítása a gallér felvarrására, eltakarva azt, és letűzése 0,2 cm-es tűzésszélességgel;
- Gallér állórészének körbetűzése 0,5 cm-es tűzésszélességgel, részvasalás

HAGYOMÁNYOS MUNKARUHA GALLÉROK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A hagyományos munkaruhák gallérjai a fenti gallérokhoz képest egyszerű technológiával készülnek. Nézzük, vajon hogyan lehet a lehető legegyszerűbben elkészíteni és felvarrni a gallért?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A képen hagyományos munkaruhát látunk.

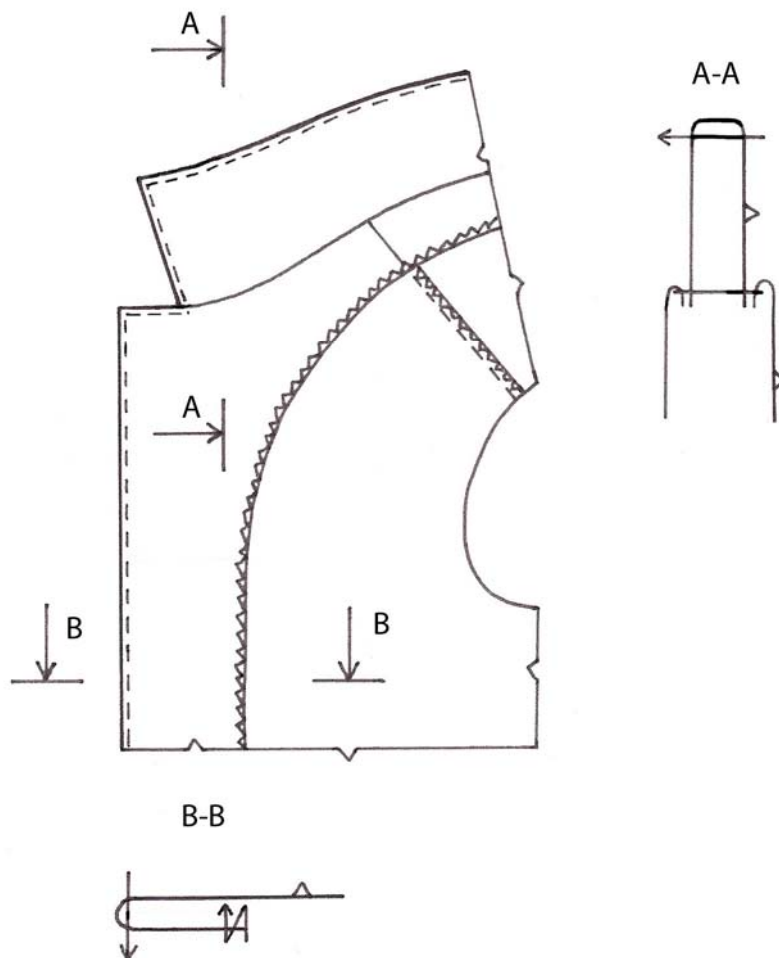

33. ábra. Hagyományos munkaruha³³

A hagyományos munkaruhák kivitelezése egyszerű technológiai megoldásokkal történik. A küllem kevésbé játszik szerepet, fő szempont a kényelem és a biztonságos munkavégzés.

A következő ábrán egy hagyományos munkaruha gallérjának elkészítését és felvarrását láthatjuk.

³³ Forrás: <http://www.kiscsillagmr.hu> (2010–10–17)

34. ábra. Hagyományos munkaruha gallérkészítése és felvarrása³⁴

Műveleti sorrend:

- Gallér félbehajtása színt színnel szemben, végeinek kivarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélesség csökkentése, kifordítás, részvasalás;
- Háta nyakkör szegő eleje alátétéhez varrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélességek szétvasalása;
- Gallér felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel, egy varrással, összefogva az összes anyagréteget, alsó gallér középvonalának illesztése a hátközép vonalhoz;
- Részvasalás

³⁴ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

Hagyományos munkaruhák esetében gyakran előfordul, hogy az alsó és felső gallért egybeszabják. Nem erősítik ragasztó bevonatos közbéléssel sem a gallért, sem az eleje alátétet. Vastag, erős anyagból készül ruha, így a gombok és gomblyuk alatt is elég erős megerősítés nélkül is. Alapvető különbség az eddig bemutatott gallérokhoz képest, hogy a gallért egy varrás varrják fel, és a varrásszélességek mind a nyakkörtől lefelé néznek.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Keressen környezetében hagyományos munkaruhát és készítsen gallérjáról nézeti képet metszeti ábrát!
2. Gyűjtsön az internet segítségével különféle hagyományos munkaruha modelleket! Tapasztalatait jegyezze le!
3. Tanára irányításával a tanműhelyben készítsenek hagyományos munkaruha gallért és varrják fel a nyakkörre!

Megoldások

1. Különféle megoldások léteznek.
2. Különféle megoldások léteznek.
3. Tanára irányításával végezzék a feladatot!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Készítsen nézeti és metszeti képet az alábbi munkaruha gallérjához!

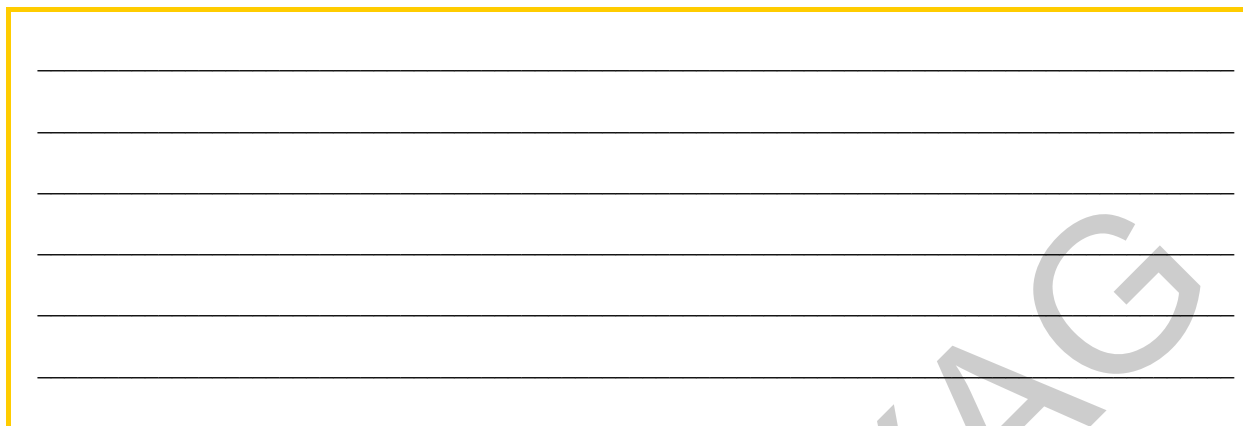

35. ábra. Hagyományos munkaruha³⁵

³⁵ Forrás: <http://www.kiscsillagmr.hu> (2010-10-17)

2. feladat

Írja le a fenti gallér készítésének műveleti sorrendjét!

3. feladat

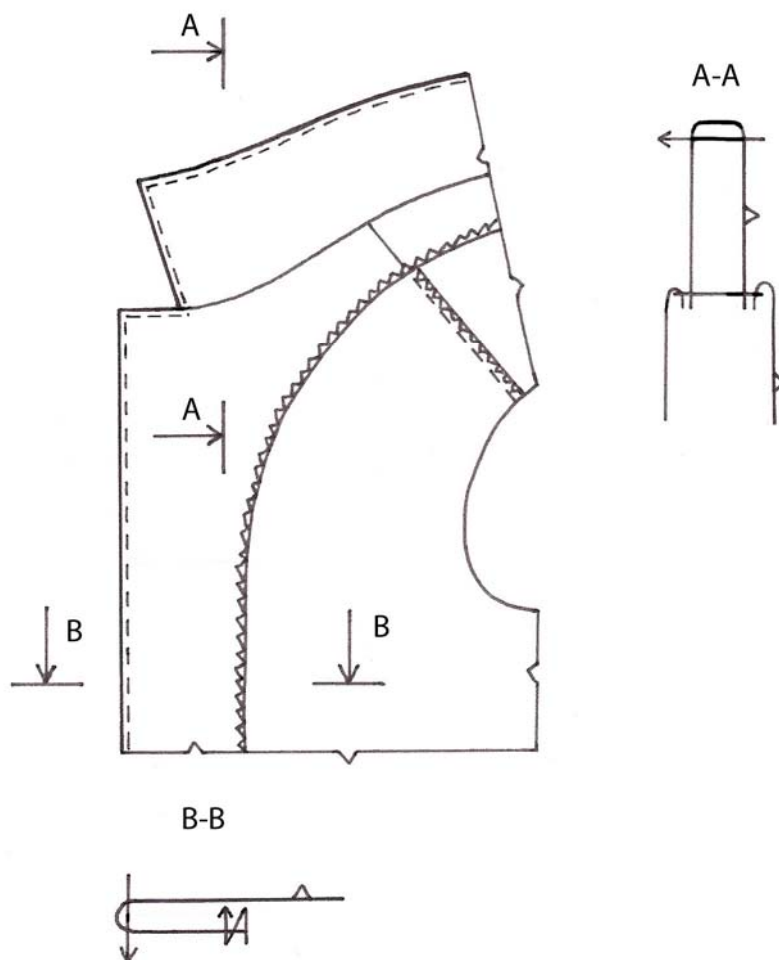
Írja le, milyen alapvető különbségek találhatók a hagyományos munkaruha és a formaruhák gallérkészítési technológiái között!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Hagyományos munkaruha nézeti és metszeti képe:

36. Ábra. Hagományos munkaruha gallérjának nézeti és metszeti képe³⁶

2. feladat

Műveleti sorrend:

³⁶ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-10-17)

- Gallér félbehajtása szint színnel szemben, végeinek kivarrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélesség csökkentése, kifordítás, részvasalás;
- Háta nyakkör szegő eleje alátétéhez varrása 1,0 cm-es varrásszélességgel, varrásszélességek szétvasalása;
- Gallér felvarrása a nyakkörre 1,0 cm-es varrásszélességgel, egy varrással, összefogva az összes anyagréteget, alsó gallér középvonalának illesztése a hátközép vonalhoz;
- Részvasalás

3. feladat

Eltérések a technológiai kivitelben a formaruhákkal szemben:

Hagyományos munkaruhák esetében gyakran előfordul, hogy az alsó és felső gallért egybeszabják. Nem erősítik ragasztó bevonatos közbéléssel sem a gallért, sem az eleje alátétet. Vastag, erős anyagból készül ruha, így a gombok és gomblyuk alatt is elég erős megerősítés nélkül is. Alapvető különbség az eddig bemutatott gallérokhoz képest, hogy a gallért egy varrás varrják fel, és a varrásszélességek mind a nyakkörtől lefelé néznek.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

- <http://www.munkaruha-vedoruha.hu>
- <http://www.munkaruha-formaruha.hu>
- <http://www.munkaruhadiszkont.hu>
- <http://www.komedic.hu>
- <http://www.bladerekklam.info>
- <http://www.playboy.fanklub.hu>
- <http://www.snappy.hu>
- <http://www.heviz.olx.hu>
- <http://www.textilkereskedelem.hu>
- <http://www.vargas.hu>
- <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com>
- <http://www.energy.hu>
- <http://www.kiscsillagmr.h>

AJÁNLOTT IRODALOM

- <http://www.munkaruha-vedoruha.hu>
- <http://www.munkaruha-formaruha.hu>
- <http://www.munkaruhadiszkont.hu>
- <http://www.komedic.hu>
- <http://www.bladerekklam.info>
- <http://www.playboy.fanklub.hu>
- <http://www.snappy.hu>
- <http://www.heviz.olx.hu>
- <http://www.textilkereskedelem.hu>
- <http://www.vargas.hu>
- <http://www.dreamyourwonders.blogspot.com>
- <http://www.energy.hu>
- <http://www.kiscsillagmr.h>

A(z) 1324-06 modul 008-as szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0100 21 03	Munkaruha- és védőruha-készítő
33 542 05 0010 33 01	Csecsemő- és gyermekruha-készítő
33 542 05 0010 33 02	Férfiszabó
33 542 05 0010 33 03	Női szabó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
11 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató